

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració: Canuda, 14, pral.

EL PRIMER TRIOMF

AQUEST regoneixement oficial que el Govern de la República Francesa acaba de fer a favor de la nostra llengua, evidència i manifesta que el cas nacionalista de Catalunya anirà internacionalitzant-se, universalitzant-se, com més accions de catalanitat i de generositat, davant del món, els homes de la nostra terra portin a terme.

Si l'esperit de Catalunya havia de recloure's part ençà del que són les fites geogràfiques del nostre poble, estem convençuts que Catalunya jamai trobaria la simpatia, l'apoi moral que, tot naturalment, esdevé de les accions solidaritzadores que uns pobles estenen vers uns altres pobles. Quan, col·lectivament, les nacions posseeixen sentiments de grandesa espiritual, quan uns pobles se senten mutuament relligats per afectes eixits de l'ànima, solament aleshores és quan, generosament, poden llançar-se a la defensa de les mateixes idealitats i solament aleshores, com a fruit d'aquella comú acció defensiva, és quan sorgeixen les sentimentalitats ideals que relliguen eternament l'esperit i la vida tota d'aquells pobles que, empesos per una profunda influència lliberadora, a la salvaguarda d'ídèntics interessos hauràn marxat i pel predomini dels mateixos anhels, a una lluita heròica i cruenta, hauràn acudit.

Catalunya i els seus homes, davant la guerra actual, quedaven condemnats, talment com els homes d'altres enconrades de l'Estat espanyol, a manifestar-se passivament usant i abusant d'un neutralisme que, en moltes ocasions, s'ha demostrat que solament era encubriments vergonyant de simpaties vers el bàndol guerregador que més aberracions porta comeses. Quedava Catalunya, repetim, sots-mesa a aquest sentiment de neutralitat i, com a conseqüència d'aquella sotsmissió, prosseguia, davant del món, la perpetuació del desconeixement de la nostra realitat nacionalista, que a nosaltres, baix cap concepte, ens és convenient que perduri.

La nostra terra, en la guerra d'ara, hi ha esmerçat simpaties, actuacions i àdhuc sang humana, que han fet possible que els homes d'aquells països que, per la lliberalitat de llurs sentiments i les nocions civilitzadores que posseeixen, són exercidors d'una saludable hegemonia espiritual que encamina a tot el món de cara a la llibertat i al perfeccionament dels homes i dels pobles, s'adonguessin que

existeix una nació catalana que sent frisançes d'humaníssimes lliberacions i, per tal de fer-les prevaler íntegrament, es llancen, una bona unió dels seus homes, a la tasca ingrata, penosa, cruenta, que representa l'haver de guerregar contra els poders que, despòticament, pretenen anul·lar el lliure dret a la vida que han de tenir naturalment regonegut els homes i les nacions.

Catalunya no ha volgut contemplar estòicament com el lliure esdevenidor de la humanitat era objecte d'un sagnant debat qual resultat afecta, d'una manera ben notable, els més alts destins humans; Catalunya, amb motiu de la guerra d'Europa, s'enorgulleix de tenir en els camps de batalla, esdevinguts, en aquesta guerra més que en cap altra, camps de dolor i de mort, una florida i garbosa legió de voluntaris que, en allistar-se en els exèrcits de la França impulsats pels sentiments d'amor que per la República veïna sentien, han contribuït d'una faïç ben directa i eficaç a que, ara, en aquelles terres, sigui altament regoneguda la llicitut de donar curs a la correspondència escrita en la nostra parla.

Un petit triomf moral, dirà algú, potser, que significa el regoneixement que el Govern francès suara acaba de proclamar, però, aquest, és el primer triomf que han assolit els nostres germans de patria, soldats voluntaris de la França, pel que fa referència al regoneixement dels drets que, com a col·lectivitat nacional, té el nostre poble. Altres triomfs, derivats d'aquella acció, han de venir, que situaran la nostra terra en un plànol superior al que en l'actualitat es troba i tindran, a més, la virtualitat de fer ressaltar, als ulls de tots els nacionalistes catalans que encare dubtin de l'eficàcia que per la nostra idealitat ha de tenir el gest dels catalans que, clarament caracteritzats com a voluntaris del nostre poble, amb la França lluiten i pels aliats, pròdigament, fan efusió de la pròpia sang, quin és i de quina magnitud ha estat el bé que a la nostra terra aquells homes li han fet.

Nosaltres que som nacionalistes i, per tant, creients en la patria, som, també, convençuts creients en la internacionalització del plet de Catalunya i decidits partidaris de portar-lo, el nostre plet nacional, fins davant mateix de la consciència de la humanitat. Els nostres voluntaris han apressat aquella internacionalització i han assolit, ja, el primer triomf. Altres n'han de venir, que, per tal de rebre'ls dignament, han de fer-nos preparar la nostra consciència col·lectiva de poble natural que, ben personalitzat, anhela constituir-se.

EL CRIT D'EN CAMBÓ

EL discurs d'en Cambó al Palau de la Música Catalana, és una confessió de la política errada que ve seguint la Lliga Regionalista.

Creuen, ara, els regionalistes, que són la única força política catalana, talment com si s'haguessin fòs, o la Lliga hagués engolit tots els homes que composaren l'esquerra. Per a en Cambó subsisteixen a Catalunya els dinàstics, els carlins i els de la defensa social i són els d'aquets partits — segons ell — una mena de neòfits que estan fent equilibris per a deixar-se caure a la Lliga. No hi ha, a Catalunya, per a en Cambó, ni els republicans del Bloc ni els catalans lerrouxistes, ni els nacionalistes socialistes; tots aquells partits d'esquerra, tots aquells que no poden ingressar a la Lliga, en Cambó els oblida i fingeix oblidar que la llavor està sembrada, que no més falta que una organització els aplegui per a constituir un partit més potent, incomparablement de més eficàcia, que la que ha tingut la Lliga ja no ella sola sinó comptant-hi tots els seus col·laboradors directes o indirectes. I la plasmació dels partits d'esquerra vindrà, perquè forçosament els esquerrans hauràn de regoneixen que és en el camp socialista on hi ha la feina a fer.

La tradició lliberal de Catalunya plasmada un temps en república i federació, malmenada sempre pels prohoms republicans, no ha mort, però no pot viure sanitosament tant sols amb les estrofes de la Marsellesa; és necessari a l'esperit lliberal de Catalunya quelcom més en harmonia amb el temps que som, temps de reivindicacions i de justícia. I per això els conservadors i reaccionaris de la Lliga no serveixen: hi han a la Lliga els porucs i els prudents; els polaviejistes i les desferres caciquistes; la joventut gris i la joventut oportunista.

La vida dels partits és la vida de les joventuts que els componen. On són, regionalistes, els vostres joves? No podreu ensenyar més que els que coneixem: joves que semblen vells, joves incapaces de comprometre's, joves que han convertit la política en funció compatible amb la tranquil·litat de la pau domèstica.

La joventut romàntica, la joventut disposada al sacrifici, la joventut plena de fè, arriscada i coratjosa, aquesta, és nostra.

Però aquestes omissions en el recompte d'elements polítics, per varies raons, són ben comprensibles, però més comprensible, enca-

re, resulta el no haver volgut fer mai un inventari dels homes que integren la Lliga. I precisament aquí rau el secret de l'actuació regionalista dintre i fora de Catalunya.

Un partit com el de la Lliga compost, baix el punt d'obrir nacionalista, des del perfecte castellanitzat a purs nacionalistes, de sagristans fins a homes lliberals, quina actuació havia d'ésser la seva per a que no disgustés continuament a llurs components? Unicament la victòria podia relligar els diversos elements de la Lliga, i els directors, posats a obtenir-la, no escatimaren aliances tant si venien de les dretes com de les esquerres, car la qüestió era predominar en les corporacions al preu que costés. Sí; res aglutina tant a la majoria d'homes com la victòria; al ric, sempre se li dispensen certes coses vituperables en el pobre i no solament això, sinó que es procura oblidar.

Els regionalistes, mancats d'aquella força interna imprescindible per a tractar de tu a tu, o menys encare, a l'enemic comú, se trobaven a Madrid completament inhibits per a plantejar clarament el problema català, i, no el podien plantejar integralment perquè la superficial cohesió dels components de la Lliga s'hauria desfet a la primera nota aguda.

En Cambó ha confessat el fracàs de l'actuació seguida a Madrid, però el fracàs l'ha atribuït a agents exteriors, no als de dintre, com en veritat ha sigut. Més, no era qüestió, en una Assemblea amb cinc mil assistents, de parlar de l'heterogenitat de la Lliga, dels equilibris, de les concessions fetes a dintre i a fora, car tothom qui conegui un poc l'ànima de la multitud sab que aquesta no gusta de històries casolanes, que el que vol que se li digui són afirmacions o negacions categòriques.

Però, per què el canvi de tàctica? O, és que en Cambó, en mig de tot, és un astut; és d'aquells homes que, nas enlaire, sab caçar al vent la partícula denunciadora dels successos que s'acosten.

El món enter planteja el problema de les nacionalitats; sab en Cambó que amb la simpatia d'Europa són possibles moltes coses que d'altra manera fora insensat plantejar-les. Però això no era prou per la girada. El que ha sentit, el que preveu en Cambó, és la forta nacionalització dels catalans, que amb ell o sense ell davant del món, estan disposats a plantejar el problema català.

L'ocasió a la girada no podia ésser més propícia. Fins les intel·ligències obtuses comprenen el desgavell del govern espanyol; les classes productores han vist com amb un govern d'altura ràpidament haurien pogut assolir un lloc predominant en l'economia mundial, mentre que ara moltes d'elles porten una vida esllanguida i potser estan en camí de desaparèixer. I per a donar relleu a la situació econòmica, per entremig, el paorós problema de les subsistències.

Per altra part, un *maestro* Burel i el seu escolà vivint la flama catalanista, i contra la ineptia de Madrid, la Junta econòmica de la Mancomunitat; contra la negació sistemàtica del govern, en quant al problema espiritual, una bella afirmació de l'obra cultural de la Diputació i de la Mancomunitat.

El moment, doncs, per la girada era pro-

pici: la força dels aconteixements obligava a callar als pseudocatalanistes; l'aplec dels cinc mil era prou per a lograr un cop d'efecte per als timorats, i les classes productores havien de veure, en la resolta actitud d'en Cambó, un mitjà per a fer prevaldre llurs interessos.

I bé; ja sou allà on érem molts i molts anys enrrera quan els prohoms de la Unió deien que els tractes amb els polítics madrilenys eren sempre mals tractes. Ja sou, potser, en camí de girar absolutament l'esquena als governs. Heu arribat, per fi, a l'amenaça. Si vos, Cambó, sou capaç de cridar ¡visca Catalunya! al mig d'Europa, nosaltres prometem oblidar tots els pecats nacionalistes de la Lliga.

Però entengueu-ho bé, Cambó: amb vos i sense vos Visca Catalunya aquí, a Madrid i a tot arreu.

M. ROSSELL I VILA

Negaràn la Nació?

Si Catalunya hagués d'ésser considerada, només, com a una regió que integra la nació espanyola, si el problema català fos un problema de caràcter regionalista, és clar que aquest podria solucionar-se mitjançant, únicament, l'aplicació de la següent fórmula que tant sovint preconitzen qualques diaris de Madrid que es vanten d'ésser amics de Catalunya: «En tot el que afecta a la vida interior de les regions espanyoles, pot fer-se ús dels llenguatges regionals; més, en tot el que es refereix a la vida inter-regional i nacional, deu fer-se ús, exclusivament, de l'idioma castellà, la llengua nacional.»

Manifestem, de passada, que aquells que ni aquesta solució admeten, que aquells que fan i volen que es faci ús, a dins de Catalunya mateix, només que del castellà, no són ni tant sols regionalistes: són, només, senzills *provincianos*, àdhuc siguin partidaris de les més radicals solucions descentralitzadores.

Més com què les aspiracions totals, justes i legítimes de Catalunya no són regionalistes, sinó francament nacionalistes, no pot solucionar-se el nostre problema mitjançant, només, l'aplicació de la fórmula esmentada, perquè aqueixa fórmula serveix per a resoldre qüestions de caràcter regionalista, però no problemes nacionalistes. Com a problema d'aquesta darrera mena que és el nostre, la fórmula que el resoldria és: «No solament en la vida interior de la nació catalana deu fer-se oficialment ús exclusiu de l'idioma català, sinó que, en tot el que afecta a la vida de re-

lació entre la nostra nació i qualsevol altra, tenen els representants de Catalunya, com a tals representants, el deure inel·ludible d'expressar-se en l'idioma que és el principal determinant de la nostra nacionalitat: la llengua catalana.»

Solament limitem nosaltres el nacionalisme, la llibertat de les nacions, per l'existència de la federació humana que, a la faïç del que fan les lleis i les autoritats constituïdes amb relació a l'individu, acabi amb l'actual independència absoluta de que gaudeixen, avui, els Estats, puix que aquesta absoluta independència, aqueixa manca d'un poder humà que dirimeixi els conflictes que entre nacions se produeixen, és el que determina les guerres.

Però, mentre aqueixa societat de nacions no existeixi, nosaltres som partidaris del lliure desplegament de l'activitat de les nacions, i, per tant, han de tenir, aquestes, dret perfecte a pactar unes amb altres, car si aquest dret els fos negat, llur llibertat esdevindria incompleta.

I està clar que, en la lliure federació de dugues o més nacions, els representants d'aquestes, no solament en llurs Parlaments nacionals respectius, faràn ús dels idiomes nacionals propis, sinó que, al Parlament federal—al Parlament internacional—, també faràn ús de llurs respectius llenguatges nacionals. I és més encare: en la vida de relació entre aquella determinada federació de nacions i altres nacions o agrupaments d'elles, la federació deurà procedir de faïç que cap idioma de les nacions federades quedi postergat.

Així veiem com al Parlament de Suïça i a les altres Assemblees administratives se parlen oficialment els tres idiomes suïços: l'alemany, l'italià i el francès.

A la invadida i desolada Bèlgica estava implantada la cooficialitat del francès i del flamenc fins al *Diari Oficial* i a l'exèrcit.

A la Dieta de Galitzia s'obren les sessions empleant, per a la fórmula de consuetut, per un igual, el polac i el ruteni.

I els diputats italians dels territoris fronterers a França poden expressar-se, al Parlament italià, en francès, l'antiga llengua.

El que, en el nostre entendre, lleva el caràcter totalment nacionalista a la base tercera de les aprovades a l'Assemblea de Manresa i que diu: «La llengua catalana serà la única que amb caràcter oficial podrà usar-se a Catalunya i en les relacions d'aquesta regió amb el Poder central» no és pas l'ús de les paraules «regió» i «Poder central», car aqueixos mots no són altra cosa que l'expressió vuitcentista de les idees «Nació» i «Poder internacional», sinó el no determinar-se clar si aqueix Poder central—Poder internacional—en les seves relacions exteriors hauria hagut de fer ús només que d'un sol idioma o del català i el castellà, que són els dos idiomes de les dugues nacions que haurien integrat el Poder internacional a que fa referència l'esmentada base. Ens inclinem a creure que encare que solament s'hagués fet ús del castellà, els assembleistes de Manresa haurien estat, aleshores, plenament satisfets. En tal cas, però, la nació catalana no hauria estat totalment afirmada.

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS

::: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES :::

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226

::: SANTIAGO DE CUBA :::

Hem dit això només per a consignar el fet que aquella base no tenia un caràcter totalment nacionalista, caràcter que tampoc era possible aleshores que tingués, puix del *provincianisme* al nacionalisme l'evolució no pot pas ésser ràpida. Per això les agrupacions patriòtiques que han nascut durant aquesta evolució porten el nom del grau en que l'evolució aqueixa es trobava quan aquella determinada agrupació nasqué.

La nostra mateixa Unió, del nacionalisme de la qual ningú en dubta, no està adjectivada per la paraula concreta de nacionalista, sinó per la forma vaga i general de catalanista.

En el mateix cas es troba la Lliga Regionalista, la qual, segons continua confessió del seu portaveu, si fos ara que s'hagués de fundar, no s'apel·laria pas així, sinó Nacionalista. Corrobora la sinceritat d'aquesta confessió el que les Joventuts a la Lliga adherides s'apel·lin nacionalistes.

Així, si nacionalistes són els afiliats a la Lliga, o, més ben dit, aquells que hi són per Catalunya i no aquells que hi són per a *fomentar el trabajo nacional*, a en Francesc Macià, a qui no considerem menys patriota que els nacionalistes de la Lliga, també l'hem de tenir per nacionalista.

Doncs bé; per voluntat del nostre poble, tant el nacionalista Francesc Macià com un munt de nacionalistes de la Lliga, han sortit elegits diputats i senadors de la nació catalana al Parlament que, des del punt d'obrir nacionalista català, hem de considerar com a un Parlament de caràcter internacional, un parlament català-castellà.

Com a tals representants de la nació catalana, en quin idioma, al Parlament català-castellà, i a totarreu, deuen expressar-se els que es vantin d'ésser representants conscients de la nostra nació? La resposta és ben senzilla: Deuen, únicament, fer ús de l'idioma català.

Al Parlament austro-hongarès, aon fortes minories nacionalistes ho imposen, s'usen els set idiomes dels set pobles de l'imperi.

El discurs més eloqüent que, en defensa del nostre idioma nacional, s'hauria pogut fer durant la passada legislatura, quan els reprobabilíssims manaments d'en Royo i Villanova, al Senat, hauria estat que un senador català en català hagués parlat a l'alta Cambra...

Sempre, sempre, han negat vergonyosament la nació nostra els parlamentaris nacionalistes (!) de Catalunya.

El problema nacionalista català no es plantejarà mai, absolutament mai, al Parlament de l'Estat espanyol, mentre els representants de la nostra nació continuïn vergonyosament negant el seu principal determinant: l'idioma català.

La negaran, també, en la legislatura actual, els nacionalistes de la Lliga? La negarà, també, en Francesc Macià?

Escrut aquest article, llegim el discurs suar pronunciat a l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya per en Ventosa

i Calvell, parlamentari nacionalista de la Lliga Regionalista, així com, també, el pronunciat pel mateix parlamentari en la festa anomenada de la Unitat Catalana. En ambdós parlaments se fa la mateixa afirmació que hem fet nosaltres: el nostre idioma nacional deu emprar-se àdhuc en el Parlament de l'Estat espanyol.

Si els mateixos parlamentaris catalans regoneixen que, com a tals, fer ús del castellà és negar la nació, continuaran negant-la?

La condició d'element director del nostre moviment nacionalista, implica necessàriament un grau de robustesa del nostre sentiment nacional, més alt que no pas el de qualsevol català desnacionalitzat que vergonyosament nega la patria, fent ús, dins d'ella, d'un idioma exòtic així que amb un estranger parla.

R. RÀFOLS I CAMÍ

Una rèplica de l'Aldavert

El vell i conegut escriptor catalanista en Pere Aldavert acaba de publicar, en un interessant follet que porta per títol *Allà va que trona*, una rèplica a un article de tendències germanòfiles que fou publicat per «Un viejo catalanista» en un diari castellà de Barcelona.

De la rèplica esmentada, no volem estarnos de reproduir-ne varis fragments dels principals conceptes.

Aquí van:

«No s'hi amoini el «viejo catalanista», que a Irlanda ja hi arribarem nedant, o en barca, ja que no hi podem anar a peu i a passes comptades. *Il y a plus de jours que de semaines; hi ha més dies que llonganices*, dient-ho en català. Però com els dards contra l'Anglaterra surten d'un arc alemany, o quan menys d'un arc del qual els alemanys n'estiren la corda, vui seguir-la a grans gambades la gran guerra que és vergonya del segle xx per a veure què hi ha al fons del fons en la defensa de la pobre Irlanda, si noblesa veritable, sempre digna de respecte, o un *embollica, que fa fort*, baldament de l'embolic ne surtin encare més desolacions i angúnies.

«Però ja hi revindré an això, que totjust erem al moment en que el rei Jordi V feu honor a la firma que posà l'ambaixador o delegat anglès al tractat que garantia la vida nacional de Bèlgica.

«Amb molts vaixells i molt ben armats i molt bons nauixers i artillers, més amb un exèrcit molt per dessota del que tenia la microscòpica Sèrbia.

«I posà mans a l'obra el rei anglès, i, sense necessitar l'allistament forçós, del voluntariat tregué, en poc més d'un any, tres milions de soldats, que, si ni el «viejo catalanista» ni jo — que, anc que començo a ésser vell, em sento amb el mateix esperit i amb la mateixa noblesa de jove per les causes bones — sabem aon són, ja ho saberen allí a l'pres com s'ho manegaven per aturar la furiosa embestida alemanya, que volia arribar a les envistes de Douvres. Tres milions, la metròpoli solament, no se n'oblidà el «viejo catalanista», i centenars i més centenars de milers les colònies, eixits tots també del voluntariat, que vénen a demostrar, com dos i tres fan cinc, que no és cap jou el jou de l'Anglaterra,

i que si jo, per exemple, vaig un xic més lluny que els irlandesos i que els boers, que s'han allistat en quantitats que esborronen, donada sa població, no vol dir que altres, que ja tenen molt més que l'autonomia, i els irlandesos mateixos, que segueixen als vells cabdills redemptors seus, no es donin per satisfets del que han fet i seguiran fent els deixebles de Gladstone per la seva Patria. Bregant contra els unitaristes anglesos del seu propi partit, que per fi deixaren els seus leaders per a créar un partit nou liberal unitarista; bregant contra els conservadors; bregant contra els irlandesos de l'Ulster, contraris ferotges del *home rule*; bregant contra els corrents dominadors del segle, fora en l'imperi alemany; bregant amb la qüestió religiosa; bregant amb tot el que pot bregar un partit honrat, i amb la mateixa divisió dels irlandesos catòlics, uns, els més, ajudant al Parlament de Londres als seus defensors contra tota mena d'interessos i preocupacions, i altres, més exaltats, alegrant-se, potser, de que els protestants de l'Ulster s'armessin, fa prop de dos anys, contra la mateixa metròpoli ensem que s'armaven contra els seus germans, ja que no de religió, de patria. Què més podia fer per Irlanda el partit liberal anglès, que, pas a pas, ha seguit les petjades d'en Gladstone?

«I el partit liberal anglès es trobava al Poder quan l'Alemanya invadi la menuda Bèlgica. I an aquest partit, que havia treballat a desdir per a demà salvar-la, i que l'endemà de la pau hauria donat a Irlanda el que hauria volgut, i més del que hauria volgut, car és fermança el seu passat de noblesa de la seva paraula empenyada al seu favor, al bò de la guerra, quan a milers de milers d'irlandesos es baten al front belga i al front francès, i esperen poder lluitar, demà, contra els austriacs i búlgars allà a Salònica, li esclata, traïdora, una revolució; traïdora perquè els alemanys la proveïren d'armes, traïdora perquè a l'hora que en Casement anava a desembarcar en vaixell alemany disfregat amb la bandera d'Holanda i amb ell els 35.000 fusells que en ses entranyes portava amagats, un destacament alemany bombardejava d'esquadrilla i per una mitja hora només les costes orientals angleses, i un altre destacament de zepelins volava per damunt de pobles i ciutats escampant arreu la mort entre gent indefensa. Fou en un mateix dia tot això, i en Casement venia d'Alemanya, de la nació vexadora de la Bèlgica innocent, de la nació a estones valenta com un lleó i a estones covarda com les hienes, de la nació que en un dia d'ara fa un any llençà als taurons mil·lions de cossos d'homes, de dones i de criatures de totes les nacions civilitzades...

«Comprenia les conspiracions fenianes de quan jo encare era jovenet; comprendré encare, demà, una protesta irada contra el partit conservador anglès si no dona un tom en rodó en llurs idees unitaristes, en les quals, més o menys, hi va barrejat el sectarisme protestant i la conveniència material de no desposseir-se de terres que passaren a llurs mans per la violència; comprendria fins una protesta irada contra els liberals, si, firmada la pau, apesats pel desagraïment, torçaven de camí i no donaven a la Irlanda una autonomia plena, salvant els drets de la regió de l'Ulster, que també els té els seus drets, essent irlandesos llurs fills, sobre tot el de no ésser víctimes de venjances religioses, que masses n'hi han hagut, amb tot i les ensenyances de Jesús, de venjances d'aquesta mena. Però el que no comprendré ni vui entendre és que una nació que aspira a la llibertat es posi a sota de la que, temporalment, ha acabat amb la llibertat de Bèlgica i ha segrestat la del Luxemburg, i que, si al món hi ha justícia, cara la té de pagar, un dia o altre.»

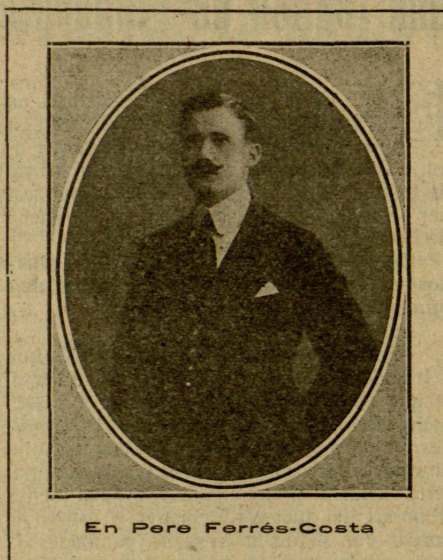
PER ABATRE L'IMPERIALISME

Els voluntaris catalans a França

No estarà de més que en el relat d'avui procuri donar una impressió del que fou l'ofensiva francesa de l'Artois esdevinguda cèlebre, que s'escaigué el 9 de Maig del 1915. En aquesta ofensiva fou aon en Pere Ferrés-Costa, el brau català, caigué per a sempre, embolcallat en una suau auriola de gloria... Aquest relat, avui, serà fet, en bona part, textualment i pels mateixos catalans, amics nostres, que en foren protagonistes: així servirà tota l'essència d'una sèrie d'episodis ben de prop viscuts; i, per tractar-s'hi extensament de com foren, d'heròics, els moments que precediren l'hora darrera d'en Ferrés-Costa, suara, fa breus dies, homenatjada la memòria seva a Sant Vicenç dels Horts, seràn, també, aquests comentaris, com a corol·lari just de l'homenatge aquell al digne i malaguanyat fill de la generosa i dolça patria catalana...

... Era el mes de Maig. S'havien reunit a l'Artois una sèrie de batallons: uns venien de lluitar a l'Alsàcia; altres havien rebut el baptisme de foc als sectors de Marquises; tots ells havien passat l'hivern, amb les glaçades i tempestes corresponents, a les marges del canal de la Marne. Havien estat uns quants dies als volts d'Arras per a revifar-se; portaven uniformes nous, i lluien, tots cofois, els vestits de vellut del seu país; s'havien proveït de tot allò que cal per a una llarga campanya; els rostres irradiaven coratge i abnegació, perquè els oficials havien dit que, dintre de pocs dies, haurien d'atacar a la baioneta i en camp obert... Venien imposats d'un gran prestigi de valor i resistència, i per tots els pobles on passaven i a les ciutats aon havien reposat, els paisans i els militars, tots, havien esment de la serenitat i audàcia demostrades en les lluites de l'hivern que finia; els alemanys no havien fet pas moltes ni gaires sortides per allà on sabien que podien trobar la Legió; tant els veterans legionaris de Sidi-Bel-Abbes, com els quaranta-cinc mil estrangers que volentersament s'allistaren per la durada de la guerra, havien conquerit fama i nom a les trinxeres; els polonesos i els catalans, sobre tots, eren aclamats i regoneguts com els més esforçats batalladors, perquè, a més de batre's contra la barbarie imperialista, lluitaven amb el pensament fit en el país nadiu, demostrant a la humanitat que en ells niava l'esperit tradicional del voler de la raça, que no havien pogut pas anul·lar, l'acció del temps ni dels homes... El dia 4 començaren a preparar-se per a l'atac: disposaren bé les seves coses, escriviren o contestaren la correspondència a la família o amics i deixaren a punt l'armament... La línia de foc era extensa, d'alguns quilòmetres; l'empenta havia d'ésser forta; a un extrem es trobaven els nostres, junts amb un Regiment de Zuaus, els tiradors algerians i una Brigada marroca, els soldats de la qual eren uns admiradors dels legionaris catalans. Ocupaven, en extensió, des de cinc quilòmetres al nord d'Arras fins a Carency, i, com a punt concèntric, tenien la Fermée de Berthonwal... Els oficials ja tenien l'ordre de les posicions que devien pendre, i els soldats reberen la de no aturar-se per res, avançar sempre, i els que caiguessin ferits estar-se ben quiets esperant els *brancardiers*, puix les ferides al ventre o altres parts, restant immòbils, anc que passin hores senceres, es poden curar amb més facilitat que no pas havent fet esforços, els ferits, inútilment, per a fugir o guarir-se... Quan trobessin entrebancs o trinxeres, devien passar per damunt i avançar fins el punt de

signat, car al darrera ja hi anaven els que farien els presoners, si arribava el cas, i arranjarien de nou les rases per a la defensa del probable contra-atac a la nostra embestida... A les tres de la matinada del dia 9 de Maig, començaren a tronar les bateries: una pluja intensíssima de ferre i explosius queia sobre les fortificacions teutones; un núvol immens de fum tapava la vista; es respirava sols un baf de pólvora cremada i terra; i eren totjust al caure les deu del matí quan el tinent Bonafont i el capità Sauvalle sortien de les trinxeres, al davant de les forces respectives... El 1.er Regiment Estranger hi era tot: uns cinc mil homes entre tots els serveis, inclòs el de *brancardiers*; els Batallons C. i D., quan s'inicià l'atac, eren a l'avanguardia, i els A. i B. estaven de reforç; aquests dos Batallons portaven motxiles pesades; els dos primers solament duïen les mantes, queviures per a dos

En Pere Ferrés-Costa

dies, les cartutxeres plenes i el fusell; el reste de l'equip l'havien deixat a tercera línia; després, molts, no el pogueren recollir, bé perquè havien caigut ferits i foren transportats a l'hospital, o bé per impedir-ho l'horrorós bombardeig amb que ens corresponien els prussians, com a cortesia, a la nostra visita... I ara me sembla preferible inserir aquí, íntegra, una de les cartes d'un dels companys de l'heròic Ferrés-Costa, els quals m'ho conten a mi per a que jo us ho expliqui a vosaltres... Diu en Constantí Cots, del Batalló A. 2, un jove voluntari català, de grans mèrits morals: «Els dies 4 i 5 de Maig estiguérem de guarda a la Fermée de Berthonwal; dos dies seguits de pluja continua, com sol ploure als països del Nord; l'aigua ens arribava fins als genolls, a dins de les trinxeres; i a la nit ni un sol instant poguerem clucar els ulls, puix estavem separats de les tropes imperialistes per una distancia de seixants metres només, i, com si estessin posseïts d'un deliri, d'un paroxisme,

a cada moment provocaven una alarma, fent-nos estar, per això, constantment apercebuts. El dia 9, a les tres de la matinada, forem rellevats pel Batalló C., i el B. ho fou pel D., al qual pertanyia en Ferrés-Costa, ocupant, així, aleshores, ell, amb els seus companys de Batalló, aquell punt tant perillós, i passant nosaltres a tercera línia per a preparar-nos per a l'atac que devia efectuar-se cap allà a les deu. Ens donaren, a cada un, tres-cents cartutxos i algunes bombes de mà; mentre tot això es feia, el bombardeig de les trinxeres enemigues per l'artilleria francesa no tenia treves... Tothom està entusiasmadíssim: en diferents llengües, se sent arreu cantar *La Marseillesa*... És l'alegria d'ésser la primera vegada que el Regiment tot complet anava contra l'enemic... A les vuit del matí, el bombardeig esdevé un diluvi de ferre incandescent; totes les peces d'artilleria, des de les de 75 fins a les de 280, disparen alhora, de tal faïçó, que ni per espai d'un segon podem obrir les posicions dels soldats prussians; sols veïem una onada de fum negre que ho invadeix tot: apar que la fi del món veritablement, fatalment, s'atansi... L'hora de sortir per a l'assalt s'apropa; tothom es troba al seu lloc esperant la senyal de marxar a les deu en punt a primera línia... Entre nosaltres, se fa espontàniament un silenci tràgic, solemni: restem tots abstrèts... És que cada un pensa en els seus: en sa mare, en els germans, en els amics, en la promesa, tota plorosa, en la llar, en Catalunya... En el sol calent i en el cel clar, puríssim, que molts no veuràn més, ni en sentiràn l'escalf... El primer Batalló en sortir de les trinxeres és el C., baioneta al canó i clamant visca la França i visca la Catalunya i cantant, alguns, l'himne que a Marsella un jorn trist nasqué... Els catalans, quasi tots silenciosos encare, boten, però, fora de les trinxeres, saltant els filats i, formant-se ràpidament en sengles línies humanes, comencen la batalla; tot seguit, surt el Batalló D. — al qual hi ha en Ferrés-Costa — i s'apodera de tres línies de trinxeres i algunes metralladores i canons; la gran majoria dels soldats d'aquest Batalló eren catalans... A continuació, surt el Batalló A., que és el nostre, i, a pesar del foc i la metralla que ens cau al damunt, seguim avançant i ens apodemem de quatre línies de trinxeres i de dugues peces de 77; tot això després d'una magnífica i esforçadíssima càrrega a la baioneta, la qual hem amenitzat amb l'himne de la França... A l'arribar al poble de la Targette, sóc ferit al peu dret per una bala enemiga i no puc marxar amb els companys, que, tots alegres, van cap a la muntanya 140, per a apoiar la Companyia D. 2, que es trobava en greu perill!... En aquesta batalla, que durà alguns dies, hi moriren gloriósament molts germans nostres, fills de Catalunya... Sacrifici sublim que tots els legionaris catalans fariem, amb la mateixa fè i abnegació idèntica, per la patria propia... Deixem per al número vinent, degut a l'extensió d'aquest relat, la continuació del que manca explicar. La propera crònica, doncs, serà el complement d'aquesta; i així haurem donat un més gran valor d'actualitat a l'aniversari de la mort d'en Ferrés-Costa, qual record, igual que el dels catalans i adhuc no catalans que anònimament han caigut en la paorosa brega, haurà de quedar fixat de faïç perdurable a l'esperit de tots els homes que posseeixen sentiments d'humanitat i volen foragitar d'arreu del món tota llei de tiranies...

ARNAU DE VILANOVA

Catalanistes: Porteu LA NACIÓ a la fàbrica, al despatx, al treball i a tot arreu on pugui guanyar-se un català per a la Patria. Que la veritat sia coneguda i emmeni la voluntat del poble

AL VOL

Pels carrers

Els carrers de la ciutat han d'ésser carrers força diferents dels carrers de les viles i dels pobles. La ciutat és un nucli urbà on la vida social s'hi afina i civilitza i al que la vida humana hi evoluciona adquirint noves modalitats d'acció individual i de relació humanes que fent cada cop més complexa la personalitat la simplifiquen automatitzant-la, eixamplant progressivament la consciència i depurant fins esquisides de finor les reaccions de la personalitat humana a l'ambient social. Com la ciutat és un organisme urbà complexíssim, el nucli de la consciència ciutadana que és el municipi, ha de posseir una gran acció ordenadora i seleccionadora de les actuacions urbanes, i això, aqueix nucli tot saviesa automàtica, que actua amb totes les suavitats i totes les dolceses, més una fermesa incontrastable, és el que manca a la nostra ciutat de Barcelona, cap i casal de Catalunya, més ben dit, nucli de la futura Catalunya ciutat, que tan endarrerit està, ara per ara, en això de posseir, ni tan sols en estat latent, les activitats regularitzadores i organitzadores de les funcions normals de les urbs ciutadanes dels temps que s'apropen.

Seria inacabable només que apuntar les deficiències de tota llei, que a la nostra vida ciutadana denoten quant lluny ens trobem de la civilització, en tot el que fa referència a la vida col·lectiva, que en la vida individual vol dir que actuem amb tantes perfeccions, que pocs pobles les posseeixen més òptimes. És el mal dels nostres mals: la inadaptabilitat a la vida associacionista; personalment, individualment, els catalans som uns grans homes; socialment, com a homes, elements socials, que cooperen, que col·laboren a la formació i actuació d'una consciència col·lectiva, ciutat, nació, els nostres defectes són tares excessivament intenses i extenses per a que poguem pensar en una pròxima renovació orgànica nacional que consentí poguem intervenir fructuosament a la humanitat.

Anant pels carrers de la ciutat, els espectacles deplorables turmenten seguidament els vianants. Vull fixar-me avui només en ben pocs. Ara és una colla de gent de l'Estat austriac, tota bruta i espellifada, amb qualques noies que no paren de parlar i de tocar, amb cops de mà forts, una mena de gros pandero, fent com de guardes d'un home revellit, arrugat, que camina indiferent portant a coll una mona revellida, mig pelada, cansada ja, es veu, de tants anys de córrer món damunt de les mateixes espatlles, i entontida del monòton soroll del pandero i la xerramequeria de les moces; a terra, de quatre grapes, segueix l'home un ós que, de segur, ningú sab quan nasqué, amb poc pel a la pell, i encare és un pèl esgrogueït i brut, amb posat de fadigat i els ulls trists com si no parés de plorar, i que només, de tant en tant, com per a mostrar llur feresa a les criatures, es mig aixeca i, turmentat per l'home, exhala un udol que no és més que un gemec d'avorriment. En un altre indret, és un jove naç, fort i ferreny, mal girbat amb peces de roba que han estat d'acròbata, acompanyat d'un bordegaç, moreno, quasi negre, i amb cara de fura, que toca, com si fos una màquina, un sorollós timbal, seguit, també, d'un parell de mocotes despreses, descarades, amb faldilles violades i ben curtes, i rosegant, el jove naç, duent-la per la mà, una criatura, que no arriba a tres anys, vestida amb una bata vermella, i caminant passivament, com fadigada i protestataria. Aquests fan les forces... Arriben a cada cantonada, el timbal toca escandalosament, i, damunt d'un pellingo que fou catifa, vinguen exercicis acrobàtics els més variats,

que acaben amb un espantós final en el que la criatura, sempre indiferent, voleia en l'aire, pitjor que una pilota...

Això, a Barcelona. Com si fossim a un poblet de mala mort. I tota mena d'agents del municipi ho veu, o no ho veu, perquè no se'n troba mai cap enlloc, que és el mateix.

Un hom recorda el divendres sant passat al migdia, quan el senyor Alcalde, al carrer d'en Ferràn, descendí de l'automòbil i, amb la vara a les mans, feu tornar al coneixement a molts ciutadans de Barcelona que actuaven d'inconscients. Un hom recorda, també, de qualques actuacions del senyor Rius i Rius indicadores del ferm voler del jove Alcalde de R. O. que apar tel el propòsit que sia vivent i actuant la consciència de Barcelona, i un hom es permet adreçar-se al senyor Alcalde de R. O. dient-li: Faci i actui com si fos Alcalde popular, que obtindrà per unanimitat els sufragis corals dels barcelonins, si posa la seva joventesa, la seva catalanitat, la seva civilitat, que no n'hi deu pas mancar, en actuar com si fos Alcalde popular de Barcelona, cap i casal de Catalunya, més ben dit, nucli que conté en estat embrionari, totes les funcions que pertanyen a la futura Catalunya ciutat. Apliqui-les, des d'ara i tant, a la nostra ciutat de Barcelona.

El sulfat de coure

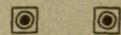
Com mantes vegades passa, per tants altres motius, a Catalunya s'hi desenrotllen crisis de producció, comercials o d'altra mena, per manca d'esperit nacional en els individus, més ben dit, perquè, a la personalitat, l'afirmació catalana no hi és ben definida i concreta, i, per tant, perquè l'actuació de l'individu és tot senzillament egoista i no acció coordinada d'un complex nacional que atén, per damunt de tot, a necessitats col·lectives, de categoria orgànica social. Aqueix individualisme, feréstec, desconfiat, i oposat a les organitzacions socials, és una de les més grosses tares de la nostra Catalunya, i és precisament per aqueix individualisme exagerat, que manté disgregada la consciència catalana, que el nostre nacionalisme se sosté en aqueixes fases purament verborreïques i inconcretes, perquè per a progressar més i arribar a estats ben definits de consciència nacionals, hi cal l'esperit de col·laboració, de cooperació, de constitució i afirmació forta de l'ideal col·lectiu, de la ideologia nacional, el que, no podem negar-ho, manca més a la nostra Catalunya; precisament ens passa tot al contrari, doncs que en comptes d'ajuntar-se tots en l'esforç comú, se solidaritzen els homes per a anorrear-ho tot i fer que prevalgui, només, el triomf dels egoïsmes i de tota llei d'accions antisocials de la individualitat.

A Catalunya hi han catalans; Catalunya no hi és, però. S'estimen més, encare, els homes de la nostra terra, ells mateixos, que la Patria. Ja ho defensen el ser català, ja en tenen urc, i ho defensen bravament; ara, a Catalunya, ja no tant, no els diu res, o ben poca cosa, la nació. No saben, i no ho saben perquè no ho tenen a la vida, no en tenen el sentiment, que els homes, per a existir normalment al món, cal que sien d'una nació; els homes innacionalitzats, com si no haguessin nascut, no existeixen a la vida de la humanitat. Són sepulcres de carn que contenen esperits no nats, que fins que la carn es mori seran als llims de la vida del món; després, s'esvairan aqueixes vides sense haver incorporat res a la perdurabilitat de la nació, i només havent deixat, a la pols de la nació, la pols que li pengueren al néixer, no havent incorporat la seva acció a l'afirmació i a la vida de la Patria, que és un dels elements de la vida de la humanitat.

Totes aqueixes consideracions que acaben

d'exposar-se són, ara, inspirades per la crisi que passen els viticultors per la manca del sulfat de coure, i per l'agavellament que n'ha fet el Govern. Altres vegades, ens hem queixat de que no s'hagi promogut l'organització de bancs industrials, de comerç, de fortes societats de producció, del no implantar indústries noves, que els diners catalans no hagin convertit en integralment complexa la nostra indústria; i avui ens hem de plàner de que els viticultors no hagin organitzat una cooperativa per a la producció de sulfat de coure, en comptes de pidolar, plàner's i discutir amb el Govern de l'Estat, que ha fet servir el sulfat de coure d'agent electoral ministerial. No atinen que els priva d'iniciatives per a emprendre's la producció del sulfat de coure la manca de catalanitat? D'aqueixos temors puerils en val de menys l'espiritualitat de la nostra Catalunya, i, també, el desenrotllament econòmic català. Ara, amb motiu de la gran guerra, si hi hagués sentiment nacional, s'empendria, ja s'hauria emprès, l'acció que convertís la nostra producció catalana en producció que no fos feu de cap altra, que prengué situació, als mercats del món, entre les altres; que al món hi hagués, amb categoria de producció integral, la producció catalana.

Ja fa temps que és sabut que Catalunya comparta amb tots els elements necessaris per a assolir plena personalitat productora al món. Molts escriptors ho han dit i repetit, més no han afirmat que, als homes de Catalunya, els manca el mitjà indispensable; l'eficiència que dóna el sentiment nacional, la ideologia catalana, el promotor cabdal; sentir-se elements de la consciència de la Patria.

Conferencia notable

FORMANT part del cicle de conferències que ha organitzat la Societat de Geografia Comercial, l'Antoni Rovira i Virgili, el dia 18 del corrent, a la sala d'actes del Fomento del Trabajo Nacional, versant sobre el tema: «Els problemes nacionalistes dins dels Estats bel·ligerants», donà una conferència notable.

L'il·lustrat autor de la *Historia dels moviments nacionalistes*, amb la competència pròpia d'ell, estudià els diferents aspectes amb que glosà la seva disertació.

Volem fer especial esment de la darrera part de la mateixa, que la dedicà a Catalunya.

Jo no desitjo — digué — per a la patria meua les malvestats de la guerra, però menys li desitjo, encare, que s'apoderi d'ella un estat d'insensibilitat que la faci inhibir-se, espiritualment, d'aquest gran cataclisme que trasbalsa la humanitat.

Més trist que veure els camps arrasats, les ciutats cremades, la indústria anorreada, el comerç paralitzat, és veure com la gran ocasió truca a la porta i no se li respon.

Catalunya deu multiplicar les manifestacions d'adhesió a la causa dels al·liats, procurant sempre que aqueixes manifestacions tinguin marcat caràcter nacionalista. Deu recordar-se, sobre tot, d'aquells cinc mil fills seus que volenterosament han anat a lluitar a les trinxeres franceses no tan sols per la llibertat de França sinó també per la llibertat de Catalunya. Aqueixos cinc mil voluntaris han fet més per internacionalitzar el nostre plet que si nosaltres, en aquestes hores de sang, havéssim adreçat exposicions i manifestats.

Catalun a deu preparar-se per a que quan soni l'hora de la llibertat de les patries oprimides soni també l'hora de la llibertat pròpia.

El cultíssim escriptor nacionalista fou fortament ovacionat al final de la conferència.

Del món del treball

També de l'acció directa

SOLIDARIDAD Obrera fa uns comentaris al darrer article nostre, aparegut en aquestes planes. No volem deixar-los passar en silenci, però tampoc tenim desig de provocar una polèmica, en les quals acaba per tenir raó tothom. *Solidaridad* ha volgut donar-nos una lliçó. Agraïm la intenció encare que no necessitavem el que l'ha motivada. Coneixiem el que és l'acció directa, però, precisament, teníem desitjos de que es digués o bé es repetís des de les columnes d'un periòdic, purament obrerista, el que és tal acció, a fi de convèncer a la multitud proletària de que no és el que ella creu. Les quatre quintes parts dels partidaris d'aquests procediments de lluita, creuen que l'acció directa no és altra cosa que la vaga amb acompanyament de boicots, sabotatges, la caça de l'esquirol i d'altres procediments d'energia que les circumstàncies aconsellin. No som tan llecs en aquestes matèries, que no poguem fer afirmacions o treure conseqüències de les vagues i els seus resultats. No som *amateurs* de l'obrerisme. Possiblement coneixem, tant com el que més, el que són les lluites socials. Per això deiem i ho lamentàvem que, darrera de l'acció directa, s'oblidin infinitat de recursos que podrien ésser preciosos elements per al triomf; per això afirmàvem que els fanàtics, entenguï's, els *fanàtics* de l'acció directa, no coneixien o volien conèixer altres procediments que els d'energia a ultrança.

Molt bé que l'acció del proletariat sigui directa, obra exclusiva d'ell, sense mitjançadors estranys. Però fins on va la línia divisòria dels considerats obrers i els no considerats obrers? Per a mi és obrer tot aquell que viu del seu treball personal: obrer el que treballa manualment, obrer el dependent de comerç i el d'escriptori, obrer l'artista, el literat, tots aquells que per a viure no necessiten explotar el treball agè. L'educació del treballador serà imperfecta, mai assolirà el nivell necessari per a produir la revolució i amb ella un estat de dret que col·loqui a la humanitat a la fita ideal de l'amor entre tots els homes, si menyspreua als elements intel·lectuals que poden considerar-se obrers, de la mateixa manera que els de les arts i oficis industrials. L'obrer manual és, indubtablement, la força, però l'intel·lectual és el cervell, l'un, generalment, la inconsciència noble i generosa i disposada sempre al sacrifici; l'altre el conscient, l'inicial, el directiu. La més fecunda i profunda de les revolucions, la revolució francesa, obra fou en primer terme dels filòsops i després de la classe mitja i del poble. Si avui trontolla el règim burgès es deu a les velles i noves filòsopies sobre el treball, el capital i la propietat.

Volem dir més. L'obra de redempció del proletariat no ha de tancar-se dins un sistema ni una doctrina. Perquè sigui més positiva i més eficaç ha d'ésser integral, aprofitant-ho tot, homes i coses. De temps hem sostingut aquest punt d'obrir i el sostindrem sempre. Som partidaris, per altra part, de suavitzar les lluites socials; no ens plau ni ho creiem humà que l'home visqui respecte a altres homes amb el fel de l'odi al cor. I per altra part no som tan cànids que anem a creure que el capital farà cessió de cap dret als obrers, galanament; i per tant creiem necessària la lluita i no en un sol terreny, sinó en tots.

Vegí, doncs, l'articulista de *Solidaridad Obrera* com no discrepem gran cosa. Nosaltres parlàvem de l'acció directa—encare que en l'article comentat no fos aquest el punt d'obrir capdal—tal com l'entenen les quatre quintes parts dels seus partidaris; ell ens parla

de l'acció directa com jo l'entenia i com en la nostra terra rarament s'ha practicat. Ell creu que l'obra directa del treballador ha d'ésser feta exclusivament per l'obrer mateix, però no es diu si tots els que viuen del treball personal són obrers o bé, si entre els que treballen hi ha castes, i per tant, qui té el dret a intervenir en les lluites entre el capital i el treball i qui no hi té cap dret. Ell està enamorat, entregat a un procediment—a una força única que pot donar-nos el triomf definitiu—, nosaltres posàrem a contribució tots els mitjans, amb tal d'arribar al fi perseguit. Ell ens parla de fets i de realitats, nosaltres voldríem

que els fets es tinguessin més en compte i es visqués una mica més la realitat. Si precisament d'això ens hem dolgut mil vegades!

Segueixi per aquest camí *Solidaridad Obrera*. Expliqui ben bé, clarament, als obrers el què és l'acció directa, puix no ignora com a nosaltres ens consta, que la majoria dels obrers no veuen en aquesta doctrina-procediment, altra cosa que el que nosaltres diem: el boicot, el sabotatge, la caça de l'esquirol i, com a complement, la vaga general—vinguin o no a tom, estiguin o no preparades les multituds proletàries per a això,—acte de suprema energia, essencialment revolucionari que, o no hauria d'ésser mai, o bé hauria d'ésser la renovació del món.

Nosaltres seguirem amb la nostra fè en tots, tots, els procediments que puguin donar un triomf, avui i demà el definitiu, als que treballen, germans nostres.

PERE CASALS

Del moment bèl·lic

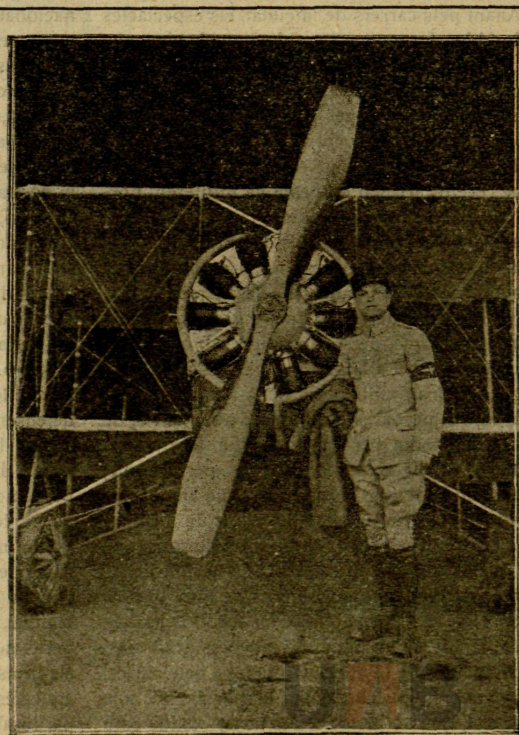
Un General serbi visita el front de guerra

TORNÀVEM del treball que teníem a realitzar aquests darrers dies, quan ens trobem, a l'arribar a lloc, una Companyia del nostre Regiment, formada i baioneta al canó, junt amb la Banda, també, del Regiment nostre. Un cop reentrats a les nostres coves-abrics, ens desequipàrem totseguit de les eines de treball i sortírem altra volta a veure què significava aquella formació, car ningú de nosaltres ne tenia coneixement... Ens acostem als companys nostres que estan formats i els preguntem què hi ha de nou i ens contesten que fan guarda d'honor a un General serbi que fa pocs moments ha entrat a una de les coves, on se troba el nostre Col·onel. La cosa per a mi ja tenia alguna importància; per tant, i malgrat ésser hora de dinar, he preferit esperar, junt amb els altres companys, la sortida del General serbi, brau com tots els fills d'aquella nació llièrica. Després d'haver esperat un breu instant i escoltat algunes composicions musicals executades per la Banda, surt l'home: venia en representació del Generalíssim dels exèrcits de la Serbia, Patchit: és vellet amb tots els cabells blancs però, malgrat la seva vellesa, per la serenitat i energia amb que pronuncia les paraules, es comprèn que és un home ple d'entusiasme i esperança posats en l'esdevenidor de la patria seva, la Serbia, petita, però infinitament més gran i noble que els tres Estats que, com si no s'atrevissin, cap d'ells, a profanar tot sol aquella terra llibèrrima, s'han ajuntat per a portar a cap llus inicis projectes. Però no, no sortiràn amb la seva!—ens digué aquell valeros General.—Perquè, mentre que en terres del costat de la Serbia està reorganitzant-se aquell exèrcit d'infants i de vells, aquell exèrcit que, malgrat haver sofert totes les malvestats causades per la invasió de tres exèrcits àvids de destrucció i de domini, encare li resta força moral i virior per a dir i fer veure que la Serbia no és morta, que encare respira i que el seu esperit, la seva ànima, és, ara, més forta que mai, i que sabrà reivindi-

car el dret que jamai li han pogut del tot arrebatar, el sagrat dret de nacionalitat lliure... Amb aquestes paraules i un encoratjador crit de visca la França, acabà el seu fèrvid discurs aquell brau fill de la Serbia, omplint nostres cors de joia i esperançadores il·lusions, puix nosaltres, com ell, creiem, amb la fermesa de l'abnegació pel compliment del deure patri, que la França, ara, fa via cap a la redempció de les nacionalitats opreses, i que, una volta hauràn rescabatat tot allò que ara no tenen perquè els ho han pres per la força, llavors esdevindrà realitat el somni de lliberació dels homes i hauràn desaparegut per sempre les fronteres imposades fins ara pels més forts...

Seateur postal 109, 30 Abril 1916

CAMIL CAMPANYÀ

Jaume Llibentri, que ha acabat la carrera de pilot i s'ha incorporat al front de guerra francès. Es nat a Port-Vendres i ha viscut molts anys a Barcelona; fou un dels fundadors i principals impulsadors de la malagunyada Agrupació Artística. En Llibentri és un català de cor.

GUAITA

Sense eufemismes, els regionalistes, s'han declarat els únics a Catalunya, i, per a ells, cap altra ideologia catalana existeix.

D'unitat catalana, així, pomposament, han qualificat els seus actes del diumenge, i el pitjor per a ells és que a Madrid s'ho han cregut, i ja, aquells periòdics, que tantes voltes han provat el seu odi a Catalunya, ara, es limiten a fer constar que ja els coneixen als regionalistes, i prou bé saben que aquí diuen les coses en un sentit, i a Madrid, al Parlament, en un altre; que aquí fan de nacionalistes radicals, i al Congrés de xais del centralisme; que el passat 10 d'Octubre feren aquelles declaracions d'anar a Madrid i triomfar o esqueixar les actes, i que anaren a Madrid, no triomfaren i no esqueixaren les actes.

Confessem sincerament que no creiem en la persistència de la doctrina radical que els regionalistes ara han predicat, car no serà la primera ni la segona vegada que en desistixen, quan, a no trigar, ho faran.

Quan la Solidaritat Catalana, que ara ells han retret, foren ells els més estridents i també els primers en claudicar, com havien abans claudicat amb en Polavieja i amb la Unió Nacional d'en Paraiso i l'Alba. Estrany, nou, sorprenent, seria que no claudiquessin ara.

I ara claudicaràn, com aleshores, car la Lliga Regionalista no és una entitat essencialment política, sinó una delegació política del Fomento del Trabajo Nacional, a quals conveniències emmotlla la seva acció, i per això, segons se tinguin bones o males impressions de demandes econòmiques, s'extrema o s'aflluixa l'estridentia política.

Nosaltres creiem, com qui més, que la indústria i el comerç precisen la deguda atenció de part de tots. El que no comprenem és que l'atenció aqueixa sia única, com ho és de part dels regionalistes, que a ella tot ho sacrificuen, i per això, segons convingui, tan aviat canten Els Segadors com bofetegen a qui els canta.

L'afirmació d'aquesta creença nostra la trobaríem en els detalls de la vida política dels regionalistes, que no és pas amb l'esplendidesa que volen donar a entendre, car precisen anar a la caça de socis aprofitant totes les circumstàncies. N'hem vist proves.

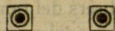
Un senyor Esteve, d'aqueixos homes pintorescos que van a tots els actes per a veure el que faran, ha rebut uns lletres amb paper timbrat i firmat amb estampilla per en Cambó —per cert que sense adoptar les normes de l'Institut—, en la que li diu «amic» i que el «va veure» a la festa i li demana que s'inscriuï soci de la Lliga Regionalista, acompanyant-li un butlletí d'inscripció i oferint-se-li per a tramitar l'admissió.

Aquest procediment, usat als poblets de fora per tota llei de caciquistes, és molt possible que doni bons resultats per als efectes del recrutament, però demostra una veritable des preocupació política en qui la usa i una major inconsciència en els pobles on s'hi fa possible la realització amb èxit.

Per això, nosaltres, seguim no creient en l'eficàcia, per a Catalunya, dels èxits de la Lliga, perquè —com ho proven aqueixes lletres, de les que tant n'abusen, també, en èpoques electorals— els seus nuclis no són formats per homes convençuts, sinó per enlluernats, per inconscients, i com els directores no tenen una massa conscient que els obligui al compliment del que han promès, sinó un remat de xais que cegament segueixen el pastor, enc que sia un mal pastor, per això fracassen constantment en la seva política, perquè els manca l'estímul del reny, de la protesta dels amics o correligionaris.

La passió els fa perdre el coneixement, i heu's-aquí perquè, cegat per l'afany d'un triomf sorollós, arriben fins a proclamar-se com a únics a Catalunya.

El temps ho dirà, que no és així, i no trigarà gaire.—F.

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

ANEM recordant setmanalment el deure moral que els nacionalistes de Catalunya tenen amb els catalans que, com a voluntaris, per la causa dels al·liats a França lluiten.

Es necessari no deixar abandonats els nostres germans de pàtria, perquè ells compleixen una gran missió: la missió de fer conèixer, davant de la humanitat, quina és la generositat de la nostra terra, que ha donat aprop de cinc mil voluntaris per a que combatessin l'esperit absorbent de les tiranies, que l'avenç llibertador del món ja ha portat i portarà, encare més, cap a la posta.

Per complir un deure nacionalista, tots els noms dels nostres amics han de figurar en la subscripció que tenim oberta...

Suma anterior	523,55
BARCELONA	
Felip Fort	0,50
Joan B. Peirató	0,50
Daniel Marfull	1,00
Ramón Solé	2,00
Arcadi Armengol	2,00
Josep Sendra	1,00
Miquel Baleda	1,00
Josep Virgili	2,00
GIRONA	
Miquel Roura	1,00
X. Y. R.	1,00
F. X. R.	1,00
BUENOS AIRES	
J. C. P.	1,00
TOTAL	537,55

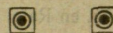
Mentre estem preparant altres expedicions de «paquets d'apadrinament» per als voluntaris catalans de la França, ensems que la publicació de l'estat de comptes que posa de manifest com han sigut invertides les quantitats que fins ara han engroixit la subscripció que per a aquell fi tenim oberta en la nostra Redacció, publiquem, avui, els noms dels soldats catalans als quals, aquesta mateixa setmana, els seran remesos «paquets». Els noms dels esmentats soldats són els que van: Pere Agustí, Antoni Colom, Pere Ferré, Jaume Pou, Adolf Martí, Domènec Botella, Àngel Martínez, Andreu Sardà, Ramón Fort, Anfós Casadevall, Josep Prats i Jaume Camps.

La catalanitat de Valencia

SOTS aquest títol, nostre amic en M. Durán i Tortajada, va donar una conferència en la sala d'actes de l'Ateneu Barceloní, que fou escoltada per un nombrós auditori.

El conferenciant començà endreçant, en calitat de fill natiu de Valencia, una sentida salutació de germanor a totes les terres de parla catalana. Al·ludint l'actual conflicte, afirmà que el deure dels catalans és pronunciar-se a favor dels al·liats, puix no hem d'oblidar —digué— que sota la bandera francesa hi lluiten germans nostres, i seria horrorós veure lluitar catalans contra catalans, talment com se troben el polonesos lluitant germans contra germans. Situa la Nació catalana, composta per Catalunya, Valencia i Mallorca, en el ver ideal ibèric. Va reconstruir i afirmar la Nació catalana amb dades històriques i afirmà que la llengua és la nacionalitat mateixa i que essent una sola —la catalana— la llengua que es parla en totes les terres orientals de la monarquia fundada pel rei Jaume el Conqueridor, Valencia forma part integrant de la gran família catalana. Esmentà els qualificatius de desnaturalitzat que li valgué l'haver predicat aquestes justes afirmacions a Valencia. Lamentà la desviació nacional de sos germans de terra nàdva i tingue alabances per un nucli de valencians que reculliren ses afirmacions, amb les quals avui laboren en franc sentit pan-catalanista. Convidà a engrandir aquella acció, i donà lectura a la magnífica proposició presentada pel conferenciant a l'Assamblea Nacionalista, convocada per la Unió Catalanista a Tarragona, la qual proposició, que fou aprovada, encomana dita tasca i senyala deturats camins per a dur-la a terme. En Durán terminà sa brillant conferència, amb un emocionant cant a la unitat de Raça, dedicat als fills de les terres de llengua catalana.

Foren coronades ses paraules per forts aplaudiments. Rebí el nostre amic Durán, així com també els actius elements de «Nostra Parla», organitzadors de la conferència, nostra més sincera felicitació i encaixada d'encoratjament, per sa fructuosa tasca.

Unió Catalanista Secció Oficial

EN A. Rovira i Virgili, Secretari d'Acció Cultural i Social, ha expressat la seva adhesió a la declaració de la Junta Permanent, que publicarem en el passat número, amb la lletra següent:

«Senyor don M. Serra i Moret.—Present.

Estimat amic i company: Acabo de rebre el document que han decidit publicar els companys de la Junta Permanent de la Unió pertocant la

FESTA D'INFANTS I DE FLORS : PARK-GÜELL

A PROFIT DE L'ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA

ORFEÓ GRACIENC : COBLA
"LA PRINCIPAL" DE PERELADA
CHOR INFANTIL MOSSEN CINTO : ESBART FOLK-LORE
::: DE CATALUNYA :::

ENLAIRAMENT DE GEORGIOS, PASSADA DE GEGANTS I NANOS : ENGEGAMENT DE FOCS JAPONESOS : DESCUBRIMENT D'UN MONUMENTAL ESCUT DE CATALUNYA DE FLORS NATURALS, ETZ.

Diumenge, 4 de Juny, a les 4 de la tarde.

ENTRADA: 2 RALS

MIGRANYA

DOLORS NEURALGICS

FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia.
J. SEGALÀ

Al detall: En totes les farmàcies
CAPSES D'UN CATXET: 35 céntes.

qüestió suscitada entre el doctor Martí i Julià i el senyor Domènech i Montaner.

Per raons de delicadesa, donat el lloc que ocupo en les Oficines de la Mancomunitat de Catalunya, me crec en el deure de no intervenir en la qüestió damunt dita.

Però, no volent de cap manera que ningú pugui donar una interpretació errada a la meua actitud, el fonament de la qual vostè comprendrà prou bé, plau-me, en aquesta ocasió, reiterar al doctor Martí i Julià el testimoniatge del meu afecte i de la meua alta consideració envers ell, puix mai he de dubtar jo, ni penso que pugui dubtar ningú, de la seva perfecta honorabilitat ni de la noblesa que inspira totes les seves accions.

Faci d'aquestes ratlles, amic Serra, l'ús que li sembli bé.

Cordialment li estreny la mà son company,

A. ROVIRA I VIRGILI.

Un Concurs profitós

LA manca d'espai ens privà en el passat número de ressenyar l'acte de repartiment de premis als nois i noies de les barriades de Sans i Hostafrancs que havien pres part en el Concurs de Lectura i Escriptura catalanes i Historia de Catalunya organitzat per l'Orfeó de Sans que va celebrar-se el passat diumenge, dia 14 de l'actual. Per la importància que tingué volem donar-ne compte, enc que amb un sensible retràs que lamentem, en el present número.

Presidí l'acte el tinent d'alcalde del districte VII, el qual portava la representació de l'alcalde. Al seu costat s'hi assentaren el regidor del districte, en Pere Balaña, en Rafel Campalans en representació de l'A. P. de l'E. C. i varis individus de la Junta de l'Orfeó de Sans.

Acudí a la festa un nombrós i distingit públic. El secretari del Jurat, en Melcior Colet, llegí la memoria que fou molt aplaudida.

Varies noies i nois llegiren treballs literaris dels nostres més triats autors, obtenint forts aplaudiments.

Seguidament feu ús de la paraula en Rafel Campalans, el qual excusà al president de la Protectora, en Manel Folguera i Durán.

Al costat de l'acció política—digué—hi ha d'haver una gran tasca social, com ensenyen els grans moviments nacionalistes d'Europa, i per damunt de tot el nacionalisme és un problema de cultura. El dia que els catalans enlairin el seu esperit cultural, no hi haurà govern que pugui contradir les seves aspiracions de llibertat.

Felicità, en nom de la Protectora, a tots els que havien laborat pel concurs.

A continuació es repartiren els premis, que foren nombrosos. Guanyaren els primers: De lectura: Josep Laporta, Dolors Castellà i Josep Llorens; De escriptura: Raimond Cots, Joaquina Costa i Frederic Padrós; De Historia: Josep Ramoneda, Joaquim Conesa i Marià Lleixà.

Clogué l'acte, el representant de l'Alcalde de Barcelona, dient que el dia que el nivell cultural del nostre poble s'elevi, no serà víctima dels vividors forasters, i acabà repetint les mercès a les famílies, nois i noies, Junta de l'Orfeó, Junta Cultural, i representacions.

Seguidament quedà acabada la vetllada, de la qual se servarà profitós record, ja que en aquest IV Concurs s'ha pogut notar un gran augment de nois comparat amb els anteriors.

L'actuació obrera

DISSABTE passat a la nit, al local de la Joven-tut Radical del Districte V, se celebrà l'anunciada assemblea de representants de les forces esquerristes de tots matços i Sindicats obrers, per a tractar de l'organització de la campanya pro-presos de Ceniceró. Hi estigueren representades bon nombre d'entitats i els periòdics *El Poble Català*, *La Publicidad*, *El Progreso*, *Solidaridad Obrera*, *Tierra i Libertad* i *LA Nació*. S'entaularen breus debats sobre qüestió de tàctica a seguir, intervenint-hi varis dels concurrents, quedant nomenada una Comissió composta pels companys Seguí, Pestanya, Babra, Esteve i Fité, per a constituir el Comitè Permanent executiu de la campanya.

• La Unió d'obers constructors mecànics comunica als mecànics de Gràcia que ha establert una sucursal al carrer de Santa Àgata, 40—Centre Obrer—, el que fa avinent per a la major comoditat per a cotitzar.

• La Societat de Paletes de Gràcia, a la darrera reunió celebrada acordà concedir una ampla amnistia als obrers del ram. Per tant, a partir d'aquesta data, podran ingressar al Sindicat sense pagar quota extraordinària.

• Amb un capital que s'apropa a dues mil pessetes, ha quedat constituïda, a Arbúcies, una Cooperativa obrera. Formen la Junta: Àngel Camps, President; Joan Pruns, Secretari; Joaquim Boils, Tresorer; Francesc Grebol, Comptador; Lluís Pujol, Ramón Torrent, Joan Domènech i Gregori Gelpí, Vocals.

• Ha començat a publicar-se, a Sabadell, un periòdic obrer que porta per títol *Germinal* i és portaveu de la Federació obrera de Sabadell i sa comarca.

• Els paletes i manobres de Sitges han obtingut un augment de dos rals en els respectius jornals. Aquest triomf l'han obtingut, aquells obrers, sense necessitat de plantejar la vaga.

DEMÀ, DIUMENGE, DIA 28 DE MAIG, A LES ONZE DEL MATÍ, EN LA SALA D'ACTES DEL CENTRE AUTONOMISTA DE DEPENDENTS DEL COMERÇ
... I DE LA INDUSTRIA ...
(RAMBLA DE SANTA MÓNICA, 25)

Conferència pública

PEL

Doctor MARTÍ I JULIÀ

PRESIDENT DE LA UNIO CATALANISTA

TEMA:

L'actualitat del nacionalisme de Catalunya

NOVES

DIUMENGE passat, a les deu del matí, se celebraren els examens dels alumnes de la classe de Gramàtica Catalana, instaurada, enguany, a la Normal de Mestres de Barcelona per la benemèrita Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

El Jurat Qualificador estava compost així: President, Pompeu Fabra; Vocals: F. Flòs i Calcat; el professor de l'assignatura P. Barnils i Giol;

el distingit professor de l'Escola Normal de Mestres A. de Tudela; Secretari, Emili Vallès.

Els exercicis se celebraren brillantment, concedint-se certificat d'estudi als següents alumnes: Lluç Clar i Fullana, Ramón Bayarri i Llop, Damià Contestí i Amengual, Joan Magrinyà, Lluís Canyès i Ferrer, Tomàs Coscolluela i Segura, Antò Sardà.

Altrament, l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana acordà concedir un premi en llibres a l'alumne que obtingués la més alta qualificació en els exercicis, el qual resultà ésser en Lluç Clar i Fullana.

Terminats els examens, el President de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana en Manuel Folguera i Durán adreçà un breu parlament als alumnes que s'hi havien presentat, fent vots perquè el coneixement de la Llengua Catalana, el qual acabaven de demostrar, fos, per a ells, element d'utilitat efectiva, i, per a la Patria, aptitud posada al servei de la seva dignificació.

Són molts els telegrams i comunicacions que, de varis indrets de Catalunya, s'han dirigit a en Brousse, diputat català al Parlament de la França, felicitant-lo per l'interès demostrat prop del Govern de la República a fi de que fos un fet el regoneixement oficial del nostre idioma.

Un dels telegrams, del qual se n'ens envia copia, diu:

«Brousse, Diputat.—Perpinyà.—Afectuos homenatge patriòtica gestió enaltiment Llengua Catalana.—Bacaría, Meler, germans Vilaresau, Pulgar, Fanés, Navarro, Perucho, Vidal, Dodero, Guerrero, Closas, Altimira, Carratalà, Solores, Rovira.»

Hem rebut el primer número de *L'Avenç*, periòdic català de Les Borges.

Li desitgem llarga i pròspera vida.

La senyoreta Elsa Oriol, notabilíssima concertista de violí, membre de la Joventut Nacionalista de Catalunya, que tingué la gentilesa de dedicar al Comitè de Premsa de la Unió Catalanista el Recital que, el 14 del corrent, donà a la Sala Mozart, ens ha remès 188,60 ptes. com a donatiu per a la nostra obra. El Comitè de Premsa es complau en retre públic regraciament a la gentil donant per la seva generosa acció i per la prova d'adhesió i companyerisme que amb ella ha manifestat.

Preguem a tots els que vulguin fer rellogar la col·lecció de Renaixement de l'any 1915, vulguin remetre'ns-la promptament, indicant-nos, alhora, els amics de fóra Barcelona, per quin conducte volen que els sigui retornat el volum rellogat.

El preu del rellogament és de 3,50 ptes.

CORRESPONDENCIA

LL. S. i B.—Canet de Mar: Rebut carta i segells. Conforme.—LL. B.—València: S'ha cobrat el seu rebut a casa d'en M. O.—C. G.—Ciutat: Aquesta vegada no ens acaba d'agradar.—A. P. i M.—Ciutat: Anirà.—B. H.—Melilla: Rebut giro; conforme.—J. P.—Sabadell: R-but remesa per recader; grans mercès.—V. S.—Cabrera de Mataró: Hem rebut els segells; conforme.—P. R.—Ciutat: No és propi per a les nostres planes.

LA NACIÓ

EDICIÓ DEL COMITE DE PREMSA

:: DE LA UNIO CATALANISTA ::

1 Hemeroteca General

ABONAMENT

1 pesseta trimestre :: Estranger: 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB RENAISSANCE

2'50 pessetes trimestre :: Estranger: 4 pessetes

Imp. Josep Sabadell i C.^a, S. en C.—Mallorca, 257 bis